

kromě jiného též o § 1037 obč. zák. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby, neuznav vzájemné pohledávky. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání mimo jiné z těchto

důvodů:

Přišlo by v úvahu toliko jednání bez příkazu ve smyslu §u 1037 obč. zák. Než tu dlužno souhlasiti s odvolacím soudem, že dohoda s drobným pachtýřem nebyla ve zřejmém a převážném zájmu společnosti S. V požadovací věci bylo zahájeno řízení ve smyslu §u 17 zákona ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n., ve kterém žalovaná jako vlastnice odporovala ohlášenému nároku Antonína S-a. K soudnímu rozhodnutí o tom, zda a pokud nárok uchazečův na postoupení požadovaného pozemku trvá, nedošlo proto, že se strany porovnaly. Výrok ten nelze nahraditi tím, že by se nižší soudy byly pustily do rozhodnutí otázky, jejíž vyřešení dovolání s hlediska dovolacího důvodu §u 503 čís. 2 c. ř. s. postrádá, neboť nerozhoduje, k jakému výsledku vedlo by řešení této otázky v tomto sporu. I kdyby řešení otázky té zde dopadlo ve prospěch Antonína S-a, nebylo by tím ještě nijak prokázáno, že také soud podle §u 17 uvedeného zákona k tomu příslušný o jeho nároku stejně by byl uznal, pokud se týče, že by k tomuto výsledku byly dospěly soudy pořadem práva. Pokud však není vyloučena možnost nepříznivého výsledku požadovacího řízení pro uchazeče, a tuto možnost podle toho, co právě bylo uvedeno, vyřešením shora zmíněné otázky v tomto sporu vyloučiti nelze, nemůže řeči býti o tom, že smírné vyřízení této věci bylo ve zřejmém zájmu společnosti S. Náhrada příslušející nezmocněnému jednateři podle §u 1037 obč. zák. předpokládá, že nezmocněný jednatel vynaložil bezelstně něco, co by jinak byl musel vynaložiti ten, za něhož byl náklad učiněn. Ale společnost S. náklad 11.000 Kč vynaložiti nemusela a není tedy postižena zmíněnou dohodou, pokud s ní nesouhlasila.

Čís. 4646.

Rozsudky o určovacích žalobách jsou účastny právní moci i potud, pokud se jimi žaloby z věcných důvodů zamítají. Rozsudek, zamítající určovací žalobu, obsahuje popření důvodnosti sporného nároku. Byla-li po zamítnutí určovací žaloby podána žaloba o plnění, jeví se právní moc rozsudku o určovací žalobě účinnou v tom směru, že onen právní poměr, který jest předurčujícím pro nový spor, jest při rozhodnutí sporu o plnění již nezvratitelně na jisto postaven.

Právní moc původního rozsudku vztahuje se nejen na původní strany rozepře, nýbrž i na jich právní nástupce.

(Rozh. ze dne 6. února 1925, Rv I 1774/24.)

Vlastnické právo ke knihovnímu tělesu zapsanému ve vložce čís. 107 k. obce Z. bylo dle protokolu ze dne 16. června 1884, sepsaného při zřizování nové knihy pozemkové, vloženo dočasným vlastníkům 29 used-

lostí Z-ských a to každému na jednu devěťadvacetinu. Žalobci jako vlastníci chalupy č. p. 9, jedné to z těchto 29 usedlostí podali u okresního soudu pod č. j. C 10/21 proti ostatním 28 podílníkům žalobu, domáhající se rozsudku, že žalovaní spoluvlastníci jsou rukou společnou a nerozdílnou pod exekucí povinni, by nebránili žalobcům ve vykonávání členských práv, příslušejících jim jako dočasným vlastníkům chalupy č. 9 v Z. a tím jako spoluvlastníkům pozemků zapsaných ve vložce čís. 107 pozemkové knihy obce Z. a že jsou proto žalovaní povinni, by do 14 dnů pod exekucí rukou společnou a nedílnou: a) dali vládnouti žalobcům podílem jich na pozemcích vložky čís. 107, b) jim kladli účty, c) jim dali hlasovati dle zákonných předpisů, po případě dali jim příležitost, aby žádali zabezpečení od budoucí škody, d) užitky rozvrhli též na žalující, kteří jsou hotovi přispěti k společným nákladům dle podílu svého, e) při rozdělení společných pozemků jednu devěťadvacetinu jich odevzdali dočasným vlastníkům domku čís. 9 v Z. do vlastnictví jako podíl náležející a připsaný jako příslušenství chalupy č. p. 9 v Z. Tato žaloba byla právoplatně zamítnuta. Žalobou Cg I a 72/23 o níž právě jde, titíž dočasní vlastníci chalupy čís. 9 domáhali se rozsudku, že společenství stran, založené na knihovním spoluvlastnictví nemovitostí vložka čís. 107, se zrušuje a že žalovaní jsou povinni, aby svolili ku skutečnému soudnímu rozdělení společných těchto nemovitostí. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Jest otázka, jaký vliv má rozhodnutí sporu C 10/21 na tento spor. Pro tento spor přichází v úvahu bod e) žalobního nároku C 10/21. Bod tento sice stylisován jest, jakoby šlo o žalobu na plnění (důkaz slova »aby do 14 dnů«), ale z dalších slov »při rozdělení společných pozemků« a »dočasným vlastníkům atd.« jest patrné, že jde o určení, zda žalobcům jako účastníkům reálního společenství přísluší právo na příděl jedné devěťadvacetiny společných pozemků při eventuelním dělení. Jde tedy o žalobu určovací dle Šu 228 c. ř. s. I rozsudky o žalobách určovacích jsou účastny právní moci po rozumu Šu 411 c. ř. s., a to i rozsudky, jimiž se tyto žaloby zamítají. Jak Krainz-Ehrenzweig ve svém »Systému rak. občanského práva«, pojednává v Šu 160 bod A I. o družích rozsudků, výstižně praví, obsahuje rozsudek určovací žalobu zamítající, popření důvodnosti sporného nároku. Tudiž i takovýmto rozsudkem stává se za ostatních zákonných předpokladů dosud sporný právní poměr nebo právo pro všechny budoucí časy nezvratitelným podkladem při rozhodování budoucích sporů, týkajících se téhož právního poměru nebo práva. Když tedy po zamítnutí určovací žaloby bude podána žaloba o plnění, bude se jevití právní moc rozsudku o určovací žalobě účinnou v tom směru, že onen právní poměr, který jest pro nový spor předurčujícím, jest při rozhodnutí sporu o plnění již nezvratitelně na jisto postaven. A o takový případ jde v tomto sporu. Byla-li žaloba C 10/21 i ohledně bodu a) zamítnuta z toho důvodu, že žalobci při zakládání knih pozemkových neprávem byli zapsáni za knihovní vlastníky jednoho podílu

společenských nemovitostí, tudíž zamítnuta z důvodu práva hmotného a ne formálního, jest i pro tento spor, v němž nárok na podíl opřen jest zase jen o onen nesprávný knihovní zápis, rozhodnutím sporu C 10/21 dán nezvratitelný podklad pro žalobce nepříznivě rozřešený. To úplně stačí pro zamítnutí nynější žaloby o plnění. Dovolatelé namítají, že sporem C 10/21 uplatňovali jen obligační nárok a to vůči žalovaným, z nichž značná prý část se změnila od této doby do nynějšího sporu, který prý má za předmět nárok věcný. Avšak toto rozeznávání právní stránky žalobního nároku jest naprosto nezávažno, nýbrž stačí, že v obou sporech šlo o týž právní poměr, totiž o právo žádati zrušení společenství rozdělením věcí (§ 830 a 841 obč. zák.). Pokud jde o otázku totožnosti stran, uvéstí dlužno, že právní moc rozsudku vztahuje se nejenom na původní strany rozepře, nýbrž i na osoby, které po rozsudku vstoupí do tohoto právního poměru (srov. Neumann Kom. k c. ř. s. III. vyd. str. 1275); že by pak fyzické osoby ve sporu Cg I a 72/23 nově vystupující nebyly spoluvlastníky nebo vlastníky oprávněných usedlostí a tudíž právními nástupci oněch podílníků, kteří ve sporu C 10/21 na straně žalovaných vystupovali, nebylo dovolateli ani vytýkáno. V tomto směru tedy částečná různost osob v obou sporech na straně žalovaných nevádí.

Čís. 4647.

»Plněním« ve smyslu §u 881 obč. zák. jest též svolení ke knihovnímu zápisu. I zákonný zástupce může ve prospěch zastoupených ujednati smlouvu dle §u 881 obč. zák. Ten, kdo dojednal smlouvu ve prospěch třetí osoby, jest oprávněn domáhati se jejího splnění.

Není závady, by žaloba, domáhající se nároku na převod vlastnického práva k nemovitostem, nezněla v ten rozum, by žalovaný byl uznán povinným svoliti ku vkladu vlastnického práva.

(Rozh. ze dne 6. února 1925, Rv I 1840/24.)

Žalobní nárok, by žalovaný byl uznán povinným, svoliti k tomu, by vlastnické právo k nemovitostem bylo vloženo po jedné čtvrtině pro sourozence žalovaného, odvozoval žalobce z toho: 1. že prý smlouva ze dne 8. května 1910, kteroužto žalobce, jako otcovský opatrovník svého nezl. syna nynějšího žalovaného Viléma P-a pro něho nemovitosti za cenu 10.800 Kč koupil, byla smlouvou na oko po rozumu §u 916 obč. zák., kdežto prý ve skutečnosti byly koupeny pro žalovaného a jeho tři sourozence pro každého co do jedné čtvrtiny; 2. že se stala mezi stranami dne 27. září 1923 dohoda v ten smysl, že žalovaný převede knihovní vlastnictví co do tří čtvrtin na své tři sourozence na každého z nich jednou čtvrtinou. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Jest přisvědčiti názoru odvolacího soudu, že o smlouvě na oko podle §u 916 obč. zák., ujednané mezi stranami, nemůže býti řeči, protože mezi